

"Hayatın âli gayeleri O'na aittir ve mühim neticeleri O'na bakar." cümlesini yorumlar mısınız?

Burada ifade edilen hayatın yüksek gayeleri, Allah'ın Zat-ı Akdesi ile beraber isim ve sıfatlarının talim ve tarifidir. Yani nasıl kainat, Allah'ın kendi hüner ve maharetlerini sergilediği bir meydandır, aynı şekilde kainat içindeki hayat da Allah'ın isim ve sıfatlarının tecelli ile cevalan ettiği bir merkez, bir cami aynadır.

Hayat öyle bir macundur ki, Allah'ın bütün isim ve sıfatlarını kendinde harmanlayıp yoğurmuştur. Hayata tefekkür ile bakan bir mütefekkir, Allah'ın bütün isim ve sıfatlarını hayat üzerinde okuyup görebilir. Böyle olunca, hayatın en büyük ve yüksek gayesi, sanatkarını seyircilerine tarif ve talim ettirmektir.

Bir hayatlıının hayatının idamesi için, bütün kainat çarklarının işleyip hareket etmesi gerekir. İşte bu hareket ve işlemek hengamında, müteselsil olarak Allah'ın bütün şuanat, isim ve sıfatlarını okumak ve anlamak mümkündür. **Hayat, kainatın umumundan süzülüp gelen cami bir ayna olmasından,** bu aynada Allah'ı hakkı ile tanıttırıp iman ettirmek, hayatın en büyük ve yüksek bir gayesi hükmündedir.

Dünyevi, ehemmiyetsiz meyveler ise, hayatın dünyaya ve nefse bakan ehemmiyetsiz, çabuk söner lezzet ve faydalarıdır. Hayatı sadece dünyanın adi ve basit faydalarına hizmet eden bir vecihle görmek, hayatı adileştirip basitleştiriyor.

İnsanın dünyada çekmiş olduğu zorluklar ve sıkıntılar, hayattan aldığı cüzi ve fani lezzetlere mukabil gelip değmediği için, insan hayatlı olduğuna pişman oluyor. Üstat da bu pişman olan adama diyor ki, sen hayatın maddi ve dünyevi ehemmiyetsiz meyvelerine bakıp da sıkılıp pişmanlık gösterme. Zira hayatın asıl ve yüksek gayesi, sanatkarına bakan vechidir. Sen ona bak, ona yönel. O zaman hayatın gerçek değer ve kıymetini göreceksin.

İşte insan, hayatın bu yüksek gayesini terk edip, sadece dünyevi meyvelerine hasrı nazar ederse, hayatın ağır yüküne mukabil bu cüzi ve fani lezzetler mukabele edemez ve insana bıkkınlık ve pişmanlık verir. Tıpkı çok çalıştığı halde ücretini alamayan bir işçi gibi, bir müddet sonra çalışmaktan sıkılır ve kendini atalet döseğine atar. İnsan da hayatın hakiki gayesine hizmeti terk edip, dünyevi, cüzi meyvelerine yönelirse, sonu pişmanlık ve atalettir.